

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (срѣдъ рукописныхъ свѣтъ) о 4-ой годъ попод. Литер. додатокъ „Библиотекы найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркуша кожного 15-го и послѣдняго дня кожного мѣсяца. Редакція, администрація и екопедія подъ Ч. 44 улицы Галицка.

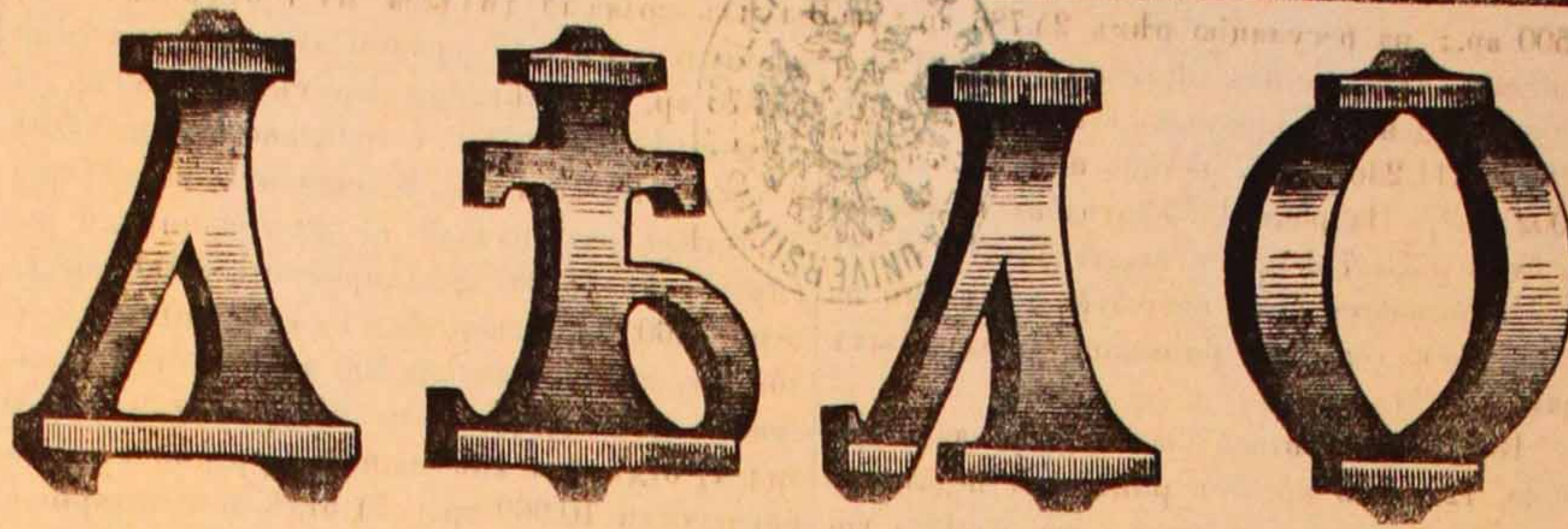
Всѣ письма, посылки и рекламации належить порошлати подъ адресомъ: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не вертаються тѣлько на попередню застороженя.

Полноцѣно стоить 12 кр. а. в. Пошленина принимаються по цѣнѣ 6 кр. а. в. бѣзъ одного аркуша початкомъ.

Рекламации неопочатаніи вѣдѣт отъ порта.

Предплату належить порошлати франко (наблудячо поштовымъ порошлатомъ) до: Администрація часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

Предплата на „Дѣло“ для Австрій:		Для Россіи:	
на цѣлый рѣкъ . . . 12 ар.	на цѣлый рѣкъ . . . 12 рубл.	на цѣлый рѣкъ . . . 12 ар.	на цѣлый рѣкъ . . . 12 рубл.
на пѣтъ року . . . 6 ар.	на пѣтъ року . . . 6 рубл.	на пѣтъ року . . . 6 ар.	на пѣтъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . . 3 ар.	на чверть року . . . 3 рубл.	на чверть року . . . 3 ар.	на чверть року . . . 3 рубл.
отъ дол. „Библиотекы“:	отъ дол. „Библиотекы“:	отъ дол. „Библиотекы“:	отъ дол. „Библиотекы“:
на цѣлый рѣкъ . . . 16 ар.	на цѣлый рѣкъ . . . 16 рубл.	на цѣлый рѣкъ . . . 16 ар.	на цѣлый рѣкъ . . . 16 рубл.
на пѣтъ року . . . 8 ар.	на пѣтъ року . . . 8 рубл.	на пѣтъ року . . . 8 ар.	на пѣтъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . . 4 ар.	на чверть року . . . 4 рубл.	на чверть року . . . 4 ар.	на чверть року . . . 4 рубл.
на самѣ додатокъ:	на самѣ додатокъ:	на самѣ додатокъ:	на самѣ додатокъ:
на цѣлый рѣкъ . . . ар. 5-	на цѣлый рѣкъ . . . 5 рубл.	на цѣлый рѣкъ . . . ар. 5-	на цѣлый рѣкъ . . . 5 рубл.
на пѣтъ року . . . ар. 250	на пѣтъ року . . . 2 р. 50г.	на пѣтъ року . . . ар. 250	на пѣтъ року . . . 2 р. 50г.
на чверть року . . . ар. 125	на чверть року . . . 1 р. 25г.	на чверть року . . . ар. 125	на чверть року . . . 1 р. 25г.
Для Заграничь, окрѣдъ Россіи:		на самѣ додатокъ:	
на цѣлый рѣкъ . . . 15 ар.	на пѣтъ року . . . 7-50 ар.	на цѣлый рѣкъ . . . 15 ар.	на пѣтъ року . . . 7-50 ар.
на чверть року . . . 3-75 ар.	отъ дол. „Библиотекы“:	на чверть року . . . 3-75 ар.	отъ дол. „Библиотекы“:
отъ дол. „Библиотекы“:	на самѣ додатокъ:	отъ дол. „Библиотекы“:	на самѣ додатокъ:
на цѣлый рѣкъ . . . 19 ар.	на цѣлый рѣкъ . . . 6 ар.	на цѣлый рѣкъ . . . 19 ар.	на цѣлый рѣкъ . . . 6 ар.

Вп. Читателѣвъ въ Россію просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ ъ=ji, ѓ=і, и (въ срединѣ и на концѣ слѣвъ)=ы, и (на початку слѣвъ и по самогласныхъ) = і, ѓ (на початку слѣвъ) = ві.

Съ днемъ I (13) липня розпочинається III чвертьрѣкъ. Просимо П. Т. Предплатниківъ поспѣшити съ надѣсланьемъ дальшой передплаты, щобы не зайшла перерва въ высылцѣ.

Рѣвножъ просимо о надѣсланьѣ заглостей тыхъ П. Т. Предплатники вже скончилися давнѣше, бо мы мусимо всѣ нашѣ выдатки платити гѣтовкою.

Ново приступающіи П. Т. Предплатники „Библиотекы найзнам. повѣстей“ достануть даромъ початкові аркушѣ розпочатои повѣсти „Дѣла великого свѣта“.

Просимо П. Т. предплатниківъ, щобы при змѣнѣ мѣсяца звалили завѣсды подавати и давнѣшью свою адресу, бо инанше тратимо богато часу, а всѣ адресы гѣдѣ въ памяти задержати.

Бесѣда Василя Нагѣрного, оголошена на другѣмъ Народнѣмъ Вѣчу Русинѣвъ дня 17 (29) червня 1883 для умотивованя першой резолюціи о економичныхъ справлахъ краю.*)

Свѣтлымъ Зборѣ! Маючи свѣтлому Вѣчу представити нашѣ господарскі потреби и жаданя, мущу насампередъ заявити, що пытанье економичне, а по нашому господарскѣ, есть такъ обширне и рѣ-

*) Польскі газеты, обговорюючи наше вѣче и представленіи та мотивованіи на нѣмъ резолюціи, особливо накинудли на рефератъ економичный. Очевидно не подобаея нашимъ пріятелямъ и братьямъ, що референтъ выступивъ передъ „сіею масою“ съ цифрами и вывелъ такіи справы, котрі по ихъ думцѣ самымъ Богомъ назначеніи до тихой дискусіи въ кабинетахъ политиковъ та при редакторскихъ отолікахъ. Способъ, въ який они обговорюють нашу велику манифестацію народу, самъ собою вже становить цѣкаву картинку славянской патології, котру я надѣюсь при достаточнѣмъ нагромажденю матеріалу въ повнѣйшій еи красѣ розвернути передъ очима читателѣвъ „Дѣла“. Ту тѣлько запримѣчу, що поханавши зъ слуху, неразъ и зовсѣмъ хибно, деякіи цифры зъ моего реферату, нашѣ любезніи братья однимъ захлопъ пера отсудили референта не тѣлько отъ чести и политичного такту (се прѣдѣнь звичайне и все консеквентно практиковане оружіе нашихъ дорогихъ браці), але такожъ отъ всякого, хочъ бы и найменшого розумѣня справъ економичныхъ въ загалѣ. Розумѣея, такіи засудъ, выданныи передъ

Организація сусѣбной праць Русинѣвъ (Присвячено другому вѣчу народному.) (Дальше.)

Лихій станъ матеріальной Русинѣвъ австрійскихъ, вагальна ихъ бѣдность, звернули вже вчасно бачность рускиихъ патриѣтъвъ на потребу закладаня товариствъ та институтѣвъ, котрі давалибъ нашѣй молодежи матеріальну бѣдмогу, бтворяли бѣи присутствѣ до просвѣты и образованя. Такъ почали заводити ся у насъ буреы для руской молодежи шкѣльной. Справу буреы обговорено у насъ такъ всесторонно, особливо же въ I. рочнику „Дѣла“, що влищнымъ булобъ теряти на те больше слѣвъ. Мнѣжь иншими и въ статіи „Гадки Подоланяна“ облыснена та справа въ ч. 52—54 такъ, що вынѣ годѣ шось нового на ту тему скавати, таба тѣлько съ ширѣю радѣстю запишемъ гдѣ-кай устѣхи на тѣмъ поли нашой сусѣбной праць, еконстатуемо перевѣдене въ житьѣ гдѣ-янахъ гадокъ тамъ подѣсеныхъ.

Передѣвѣмъ радѣмо, що число рускиихъ буреы въ тогъ часу, коли „Дѣло“ такъ всесторонно обговорило сю справу, помножилося и мы съ каждымъ рокомъ поступаемо впередъ. Коли бо въ р. 1880 было тѣлько 5 буреы (во Львовѣ (дѣлѣ) въ Тернополѣ, Станиславѣвъ и Коломыѣ), теперь же основались буреы въ Бережанахъ, Дрогобычѣ и Стрыю, котріи вже невагомъ будуть могли дати такожъ примѣченье для учениковъ, еспоръ лишь на те позволятъ ихъ зацѣбы матеріальной. Съ жалемъ тутъ вгадати мусимо про двѣ буреы золѣчвскы (буреу Филіи „Просвѣты“, котра удерживала 1881 р. двѣхъ учениковъ, и буреу брацтва св. Нико-

жнородне, що хотѣвши обговорити его хоть троха докладно, не высталобы и мѣсяца, не то одного дня, а тымъ менше одной години, котра для сего предмету назначена. Зъ уваги отже на часъ и зъ уваги на иншіи ще пытаня, якіи тутъ мають бути порушеніи, буду старатися наведеніи въ революціи точки тѣлько въ короткости обговорювати. О исторіи нашего убожества не буду споминати, бо се розкаавъ намъ на першѣмъ народнѣмъ вѣчу бл. п. Володимиръ Барвѣнскій. Зачну отъ теперѣшности и буду опиратися въ большѣй части на цифрахъ, зъ котрыхъ хоть въ приближеню будемо могли побачити станъ нашой господарки.

Въ кождѣмъ поряднѣмъ господарствѣ есть вычай, що господарь по якѣмъ часѣ обчислюе свои выдатки и доходы, свои выски и страты, свой инвентаръ и свои долги, щобы переконатися, чи его господарство ще добре, чи зле, який интересъ оплачуея, який вымагае большого накладу, лѣпшого довору, а який требабы зовсѣмъ закнути. Якъ въ господарствѣ приватнѣмъ, такъ и въ господарствѣ цѣлого народа такіи обрахунки суть дуже пожиточніи и пожаданіи, бо они показують намъ: отки походить наша нужда и нашѣ добробыты и якъ треба поступати, щобы нуждѣ зарадити, а добра не змарнувати. Зробѣмъ отже такіи обрахунокъ, щобы такимъ способомъ лекше розпѣзнати, що маємо, а чого намъ не ставъ и чого можемо справедливо жадати.

Господарскіи станъ и ровной нашого руского народа въ Галичинѣ залежитъ отъ трехъ силъ, съ котрыми мусимо числитися, т. е. держава, край и наша домашна господарка.

Пригланьмося насампередъ господарцѣмъ напечатанемъ реферату, дуже улекшуе дискусію надъ самымъ рефератомъ, бо панове газетарѣ не будутъ потребували розгрязати кождой цифры, але по prostu перейдуть надъ ними до порядку дневного, чи властиво до своей звичайной „kolowacizny umyslowej“. Та нехай собѣ! А впрѣчьтъ кто ще знае, — може найдѣся мѣжь ними одинъ або другій, що схоже контролювати нашѣ цифры — а отже нынѣшний „Dziennik polski“ вже „критикуе“ ихъ, не бачивши на очи. Такъ щобы такими добродѣямъ улекшити ихъ невдячаню а досыть томлячу роботу, я подаю до кождой цифры жерело, отки она взята. А вже що до оперованя цифрами, такъ тутъ, добродѣѣ, простѣтъ неуквои: ich hätte vielleicht anders gesungen, wenn mir der Schnabel anders gewachsen wäre. Референтъ.

Есть то наглядный доказъ, до чого доводитъ у насъ непотрѣбне розстрѣлюванье слабыхъ силъ. Золѣчвѣ ажъ надто малый та убогий съ цѣлою своею околицею, щобы могъ удержати ажъ двѣ буреы. Великъ вже существовала буреа золѣчвской Филіи „Просвѣты“, то всѣ добромыслящій Русины, безъ огляду на свои политичніи переконаня або личніи амбиціи, повинніи були поддерживать основану вже буреу, а не закладати другой. Тымъ бо способомъ доведено до того, що нынѣ нема жадной. Надѣвмося, що бодай сей сумный досвѣдъ научитъ насъ роуму, и що понехавши личніи амбиціи, допоможемо воскресити буреу Филіи „Просвѣты“, котра вже удерживала учениковъ а теперь въ фондъ своего надѣляя бѣдныхъ учениковъ одноразовыми запомагами.

Окрѣмъ вгаданныхъ буреы есть ще буреа въ Угнѣвъ им. Жуковскихъ, для удержаня учениковъ шкѣлы народныхъ. О Бродскѣй буреѣ не маємо певнѣйшихъ даныхъ, чи она есть мѣшаною (для Русинѣвъ и Поляковъ), чи чисторускою и булибъ вядячій, колибъ кто въ тамошнихъ Русинѣвъ подавъ о нѣй хочѣбы коротку вѣстку въ „Дѣлѣ“. Потребабы ще буреы для молодежи въ загроженыхъ захѣдныхъ сторонахъ руской Галичины, и. пр. въ Перемышлѣ або Рѣшовѣ, а такожъ нашѣи буковинскіи братья повинніи подумати о основаню буреы, щобы бѣдна руска молодежь не туманѣла безъ науки вадля недостатку матеріальной або добившись до школы не потопала въ роумьско-инѣмцѣкой сусѣбности. Надѣвмося, что Русъ буковинскя здобудея на столько, щобы перевести изъ житьѣ давно обдуманныи планы основаня „Народного Дому“ въ Чернѣвцяхъ, гдѣ малибъ пристановкѣи всѣ тамошній рускій товариства и руска буреа. Чи-

державной. Мы платимо державѣ податки безпосередній и посередній, даємо бѣи нашихъ найздоровѣйшихъ работниковъ до войсковой службы, — въ замѣну за то одержуемо отъ неи суды и сторожу безпеченства, зарядъ политичный и зарядъ скарбовый, гдѣякіи (особливо высшіи) школы и иншіи дрѣвнѣйшіи запомаги, котріи идуть на хосенъ цѣлому краю. Очевидна рѣчь отже, що держава має великій впливъ на господарство кождого чоловічка, бѣднаго чи богатого. Щобы Вамъ дати мѣру того впливу, досыть буде навести, що на рѣкъ 1882 выначена була сума доходѣвъ 448,155.793 ар., а сума выдаткѣвъ 485,720.951 ар.¹⁾; а на 1883 рѣкъ сума доходѣвъ має выносити 460,218.810 ар. а сума выдаткѣвъ 491,881.000 ар.²⁾ Въ той сумѣ державныхъ доходѣвъ есть податкѣвъ непосредныхъ 92,808.000 ар., а податкѣвъ посередныхъ 245,142.500 ар.³⁾, — се значить, що въ грунтѣвъ, домѣвъ, зарѣбку и другихъ доходѣвъ, а такожъ за стемплѣ, соль, нафтѣ, мясо, горѣнку и всякіи другіи потребности складае весь народъ въ Австрійи сего року до скарбу державного 337,950.500 ар. Коли вважимо, что всѣхъ людей въ Австрійи числится 22,150.000⁴⁾ душъ, то побачимо, что на кожду живу людину въ Австрійи выпадае за сей рѣкъ 15 ар. 26 кр., або на одну родину въ пяти душъ 76 ар. 30 кр. посередныхъ и непосредныхъ податкѣвъ державныхъ. Найбольша часть тыхъ грошей иде на войско и на сплату довгѣвъ державныхъ.⁵⁾ И такъ въ р. 1882 было выдатку на войско 96,821.195 ар.⁶⁾, — се значить: на кожду родину припадало заплаити 21 ар. 85 кр. на удержанье войска. Довгу державного, что поватагано ще въ давныхъ часахъ, коли Австрійа мусѣла провадити великій и довголѣтній войны, нагромадилося до теперь на 3,227,673.000 ар.⁷⁾ въ банковыхъ и иншихъ паперахъ. Якъ бы туу суму розрахувати на всѣхъ людей въ Австрійи, то выпадало бы на кожду душу 145 ар. 75 кр., або на кожду родину 728 ар. 75 кр. довгу державного. Саміи проценты отъ того довгу въ р. 1883 вынесутъ больше нѣжъ четверту часть всѣхъ доходѣвъ державныхъ, бо 127,533.313 ар.⁸⁾ — Вже зъ того коротенького рахунку видите, яка то важна сила — держава, и яка богато впливае она на станъ и ровной нашого господарства. Ще лучше будете могли се видѣти, коли приглане-теся, скѣлько грошей платитъ державѣ нашъ край, Галичина. На 1883 рѣкъ має Галичина

мало моглобъ причинитися до переведеня тои послѣдней цѣлы брацтво св. Тадѣя, тому нетерпеливо выжидаемъ, щобы львовскя консисторія прислѣшила персправы съ основателями брацтва и допомогла ему скоро уконтентуоватися.

Число удерживаемыхъ въ бурсахъ питомцѣвъ рѣсте майже съ кождымъ рокомъ, мимо большого числа буреы въ прикладѣ до лѣтъ давнѣйшихъ. Такъ въ 1882 р. давала буреа „Народного Дому“ хату и харчѣ (а въ части лишь харчѣ) для 30, буреа „Ставропигійского Института“ для 30, коломыскя для 15 (въ 1883 для 16), Станиславскя для 30 (въ 1883 для 33), тернопольскя для 9, Угнѣвскя (если не помыляемъ) для 12 питомцѣвъ удержанье. Колибъ ще и три основаніи вже „товариства буреы руской“ въ Стрыю, Дрогобычи и Бережанахъ отворили притулокъ для бѣдной молодежи, а крѣмъ того отжила золѣчвскя буреа Филіи „Просвѣты“, то моглобъ бодай 150 молодцѣвъ шѣрочно мати удержанье и приступъ до образованя.

Зъ давнѣйшихъ дуже гадно ровинулася буреа въ Станиславѣвъ и забавляла свое существованье вакушною камнищѣ, а такожъ тернопольскя буреа вакушную просторный домъ съ городомъ, въ котрѣмъ буде могла удерживати значѣйше число питомцѣвъ. Замѣчавъ, что заряды буреы рускиихъ звернули такожъ большу бачность на национальнѣе выхованье своихъ питомцѣвъ, а хочъ же въ томъ вглядѣ зроблено подекуды лишь початокъ, то всежь таки поступаемо до лучшого. Такъ съ пріятностию констатуемо, что буреы Ставропигійскя и Угнѣвскя плакають хоральный свѣтъ и удержують до того особныхъ учителей, а крѣмъ того не ванѣдбуютъ свѣту и иншіи буреы. По-

до скарбу державного заплаити 44,099.427 ар., с. е. майже десяту часть цѣлой сумы податковой. Зъ того есть 10,662.000 ар. податкѣвъ непосредныхъ а 28,370.971 ар. податкѣвъ посередныхъ. Безпосередній податки суть ось якіи: грунтowego 4,331.000 ар., домового 3,670.000 ар., доходowego 2,380.000 ар., а зарѣбового 745.000 ар., до чого додати ще треба 136.000 евакуціи податковой.⁹⁾ Хоть и який-то тяжкій тягаръ, особливо для нашего бѣднаго краю, а все таки треба Вамъ знати, что онъ рѣкъ отъ року абдѣлшусея. И такъ возымѣмъ саміи непосредній податки. Въ р. 1877 платила ихъ Галичина 10,046.078 ар., въ р. 1878 о 30.000 ар. больше, въ р. 1879 вже о 395.054 ар. больше нѣжъ въ р. 1878, въ роцѣ 1880 о 180.972 ар. больше нѣжъ въ р. 1879, а на 1883 выначено майже о 10.000 больше нѣжъ было въ 1880 р.¹⁰⁾ То значить, что въ послѣднихъ семи лѣтахъ сума самыхъ непосредныхъ податкѣвъ въ Галичинѣ выросла о 616.000 ар., с. е. на кождыхъ 100 ар., якіи мы платили передъ семи лѣтами, прирѣсло намъ теперь ще новыхъ 6 ар. 13 кр. Мимо тыхъ величезныхъ сумъ, котріи по року впливають до касы державной, отъ довшихъ вже лѣтъ доходы не покрывають выдаткѣвъ державныхъ и въ шѣрочныхъ рахункахъ показують великіи и то рѣкъ отъ року большіи недоборы. Въ 1882 р. выносили недобѣръ 37,565.158 ар.¹¹⁾, а на сей рѣкъ онъ такожь не меншій. Пожички, котріи рѣкъ-рѣчно ватагаются на покрытие недобору, причиняются до абдѣлшеня довгу державного, — а побольшенье довгу державного потягае за собою большіи проценты. И такъ н. пр. въ шести рокахъ, отъ 1876 до 1882 р. саміи проценты отъ довгѣвъ державныхъ поблѣшались о 20 миллиѣвъ ар.¹²⁾

Щобы по можности зрѣввати доходы державніи съ выдатками, приходилося австрійскимъ министрамъ скарбовымъ шукати рѣжныхъ способѣвъ. Розумѣея, что выдаткѣвъ на сплату довгѣвъ державныхъ, на пенсіи низшихъ урядниковъ и на зарядъ финансовый годѣ було поменшити; такъ само не можна було поменшити выдаткѣвъ на войско, особливо въ послѣднихъ рокахъ, коли то, якъ знаете, край нашъ ажъ два разы провадивъ войну въ ново-набутихъ краяхъ, Босніи и Герцеговинѣ. Приходилося зменшати выдатки на школы та на иншіи такіи рѣчи, на котріи повинніибы именно бути поблѣшеніи выдатки державніи. Але и на

закладано такожъ библиотечки рускыи для бурсакѣвъ и звернено бачность и на потребу науки руской истории и географіи, однакъ наука та, скѣлько намъ звѣстно, не введена, хочъ постановлено еи учити на пр. въ бурсѣ Народного Дому и Тернопольскѣй. Тому ще разъ пѣдносимо ту справу и поручаемо всѣмъ зарядамъ буреы дѣлати о се якъ найпильнѣше, позаякъ дотычній выдана тов. „Просвѣта“ нынѣ вже значно улекшають ту науку. Крѣмъ того требабы конечно уряджувати такъ два-три мѣсяцѣ подѣглядомъ выдѣлау вечерницѣ декламационно-музыкальнѣи съ отчитами для бурсакѣвъ, а се чимало причинилося до национального выхованя бурсакѣвъ, такъ что они по выходѣ зъ подѣ опѣки буреы не давалися ловити въ свѣти заставлюваніи нашими противниками, а число рускиихъ ренегатѣвъ, выкормленыхъ рускимъ хлѣбомъ, выслѣканныхъ рускимъ трудовымъ потомъ що разъ меншалобъ. Та реформа нашихъ буреы въ национальнѣмъ дуѣ не вымагае нѣякихъ накладѣвъ матеріальныхъ, а дастся легко перевести заходомъ ширыхъ для народнои справы людей, тожь не сумнѣваемъ, что заряды буреы постараются вже съ слѣдующимъ рокомъ шкѣльнымъ о такіи змѣны. Замѣтно такожъ, что буреа Ставропигійскя крѣмъ учениковъ шкѣлы среднихъ удерживъ 5 учениковъ заводу ремѣначного. Справу ту пѣдношено такожъ въ „Гадкахъ Подоланяна“, можнабъ лишь ширѣю бажати, щобы Ставропигія и Дѣмъ Народный давали нѣкъ наибольшее мѣсяца въ своихъ бурсахъ молодцѣмъ, котріи приспособляются до ремесла, купецтва и иншихъ реальныхъ заводѣвъ, позаякъ во Львовѣ наибольше случайности есть въ томъ направлено образовати руску молодежь. Думаемъ однакъ, что и иншіи буреы рускыи позицій на

тых выдатках годъ було богато заощадити такъ, що державѣ осталася одна тѣлько дорога — побѣдѣшити податки безпосереднѣ и поапроваджувати деякі нові податки посереднѣ. И такъ побѣдѣшено намъ отъ 1882 р. податокъ грунтовой, той податокъ, котрый найбѣльшимъ тягаромъ спадає особливо на сельскихъ господарѣвъ хлѣборобѣвъ; дальше побѣдѣшено податокъ домовый и варобковый, поапроваджувано новыя оплаты отъ нафты, отъ кавы и другихъ товаровъ заграничныхъ. Чи все тов вплине на побѣдѣшенне финансовъ державныхъ и зможе усунути щорѣчнѣ недоборы, сего мы ще не знаємо, доси такого побѣдѣшенна не видно; то тѣлько знаємо на певно, що все тов теперъ вже дуже обтяжує нашъ бѣднѣйшій народъ и доводитъ его до великихъ стратъ. Сама регуляція податку грунтового въ 1881 и 1882 рр. вразъ съ рекламациями противъ ошачованя грунтови и съ рекламациями противъ вымѣру належности податковому коштувала нашъ бѣднѣйшій край около 5 миліонѣвъ ар., — а мы все знаємо, якъ недбало и несправедливо для дрѣбныхъ посѣдательѣвъ вѣстала переведена тая регуляція.

Друга важна сила, котра впливає на ровнѣйшій нашого господарства народнаго, есть край. Устава конституційна дала краєви нашому автономію т. е. вѣдѣность радити самому о своихъ домашнихъ дѣлахъ: школахъ низшихъ, шпиталахъ, дорогахъ и мостахъ, сельской и мѣской полиціи и другихъ подѣбныхъ справахъ. Въ той дѣлѣ край выбирає своихъ заступникѣвъ до сойму во Львовѣ, соймъ выбирає въ помѣжь себе выдѣль краєвий для веденя заряду грошей краєвыхъ, кожда громада выбирає для себе раду громадску а кождый повѣтъ раду повѣтову, подлягаючу надворови выдѣлу краєвого. Крѣмъ тыхъ выборныхъ автономичныхъ урядѣвъ маємо ще въ Галичинѣ уряды цѣсарскіи, намѣстничтво и староства по повѣтахъ, котрі мають такожъ подѣ собою деякі краєві справы, такъ що на пр. автономичнѣ власти громадскіи бѣльше подлягають неавтономичнымъ староствамъ, нѣжь автономичнымъ радамъ повѣтовымъ.

Выдатки на потребы краєві покрываються головно въ додаткѣвъ до безпосередныхъ податкѣвъ державныхъ, а такожъ въ мыта дорѣвъ краєвыхъ и иншихъ доходѣвъ поменшихъ. Въ р. 1881 платили мы додаткѣвъ краєвыхъ 37 кр. отъ кождого риньского податкѣвъ державныхъ. Доходъ краєвий выносилъ всего 2,863,204 ар. Въ той сумѣ було 2,569,000 ар. зборано въ додаткѣвъ а 205,500 ар. въ дорѣвъ краєвыхъ. Зъ той сумы выдано: на соймъ краєвий 63,800 ар., на членѣвъ выдѣлу краєвого 37,000 ар. (маршалокъ 10,000, шѣсть членѣвъ выдѣлу краєвого по 4000 — чинитъ вновь 24,000 а заступѣвъ 3,000 ар.), на урядникѣвъ при выдѣлѣ краєвомъ 215,956; на лѣченье убогихъ 500,000; для лѣкарѣвъ и шпиталѣвъ 80,482 ар.; для закладѣвъ науковыхъ 573,171 ар.: на квартиры жандармеріи, котра впрочѣмъ воевъ не подлягає властямъ автономичнымъ, 72,110 ар.; на дороги краєві 782,542 ар.; на шупасництво

ее вернуть бачность. До сего рода товариствъ треба зачислити также товариство „Школьна Помѣчь“ во Львовѣ, котре поставило собѣ задачу давати матеріальну подмогу бѣднѣйшій молодежи, що ходитъ до руской школы вправъ при семинаріи учительской. Если розважимо, що руска людность жидѣско-польского Львова зачислася переважно до дуже убогой класы, то треба признати велику заслугу товариству „Школьна Помѣчь“. Потреба сего товариства стане ще нагляднѣйша, кругъ его дѣлания ще бѣльше ровширится, а задача стане ще труднѣйша, скоро войде въ житье школа народна руска, признана трибуналомъ державнымъ. Дотеперѣшнѣйшій досвѣдъ поучає, що звичайно лишь крайнее убожество не позволяє рускимъ родитамъ посылати дѣтей до школы, где треба выслати дитину въ якѣй-такѣй одежинѣ та чобѣткахъ, а крѣмъ того тагнути на книжки и иншія потребы школьнѣ. Тому звертаємо тымъ пильнѣйшу бачность нашихъ родимѣвъ на се товариство, котрого членомъ може бути кождый Русинъ, що влатитъ рѣчно 50 кр. а. в. Такой дрѣбнѣйшій датокъ! а колибъ хочъ кождый троха заможнѣйшій Русинъ ставъ его членомъ, кѣлько то бѣднѣхъ дѣтей рускихъ у Львовѣ спаслося отъ свѣдомости народнои и просвѣты, а тогда не моглибъ намъ Поляки торочити, що въ столицѣ руской Галичины нема Русинѣвъ з wujatkami garstki wicrzysiel, тѣлько самі Polacy obgadku grecko-katolickiego! Тутъ также жеде насъ трудна але вдячна праця, щобъ не дати пропасти въ чужѣйшій пучинѣ останкамъ руского мѣщанства вашои столицѣ, а легко можна се осягнути „соединенными силами“! (Конецъ буде.)

Олегъ.

26.500 ар.; на регуляцію рѣкъ 25,786 ар.; на Вѣдѣль краєвий дѣлается на 7 отдѣловъ: 1) концептовый съ 17 урядниками побирающими 36,320 ар. (2 софѣтники берутъ по 3,280 ар., 7 секретарѣвъ по 2360, 7 канцелистѣвъ по 1,540, 2 адъюнкты по 1,200, 2 асистенты по 800 ар.); 2) отдѣлъ рахунковый съ 30 урядниками побирающими 38,390 ар. (директоръ 3000, заступѣвъ 2360, 17 адъюнктовъ по 1440, 10 асистентѣвъ по 800 и вольный 550 ар.); 3) отдѣлъ каєовый съ 7 урядниками побирающими 10,670 ар.; 4) отдѣлъ техничный съ 5 урядниками побирающими 10,960 ар.; 5) отдѣлъ санитарный вложенный въ одного инспектора шпиталѣвъ, котрый побирає 2,300 ар. и въ додатку 400 ар. на кошта подорожи; 6) отдѣлъ статистичный съ 2 урядниками и не знати съ кѣлько писарями, беручими разомъ 5000 ар. и въ концѣ 7) отдѣлъ манипуляційный съ 20 урядниками, беручими разомъ 17,860 ар.¹⁸⁾ Того всего однакъ ще за мало; нашъ выдѣль краєвий есть паньский, а паны звичайно не воевъ то охочѣ до працѣ, тожь для сповнюваня щоденныхъ працѣ тѣ урядники и заступники принимаютъ собѣ еще вице-заступникѣвъ, писарѣвъ, дюрнистѣвъ и платятъ имъ, розумѣсь въ краєвыхъ грошей, невеличку суму 40,965 ар.¹⁷⁾ до котрыхъ треба ще дорахувати 7000 на кошта подорожи для тыхъ же урядн.¹⁸⁾ 10,811 на рѣжнѣй дрѣбнѣй выдатки для тыхъ же урядн. и 1000 на ще дрѣбнѣйшѣ выдатки.¹⁹⁾ Зраховавши все до купы, що берутъ урядники выдѣлу краєвого, побачимо, що найвысша власть: маршалокъ, завѣдатель и заступники (8 людей) берутъ 37,000 т. е. пересѣчно по 4,625 ар.; директоры, заступники, секретарѣ и канцелисты (27 людей) берутъ 58,900, т. е. пересѣчно 2,182 ар.; адъюнкты, асистенты и канцелисты (47 людей) берутъ 56,470 т. е. пересѣчно по 1,202 ар. на особу. Всехъ высшихъ урядникѣвъ отже есть 82 особы, котрі разомъ побирають 152,370 ар., т. е. пересѣчно по 1858 ар. На дюрнистѣвъ, вольныхъ, придверныхъ, сторожѣвъ, и прочу прислугу платитъ край, якъ сказано выше, 60,826 ар.²⁰⁾; на кошта подорожи для уряд. 7000, на адвоката 1,500 и переводчика краєвои мовы руской (бо мова наша руска въ выдѣлѣ краєвомъ, треба Вамъ знати, мимо того, що рускій народъ тѣлько грошей на удержанье тыхъ панѣвъ платитъ, не есть обовязкова, але стоитъ на ровнѣ съ китайскою та японскою) 300 ар., на выдатки канцелярійнѣй 14,450 ар. Зраховавши все тов до купы, побачимо, що само дѣловодство выдѣлу краєвого коштує насъ 237,578 ар.²¹⁾, с. е. *звышь дванайцять часть вєхъ краєвыхъ доходѣвъ.*²²⁾ Мимоволѣ пригадуєся намъ давнѣйшій поганьскій вычай, коли-то кождый обовязанный бувъ давати десятину всехъ своихъ доходѣвъ жрецамъ. Якъ бачите, вычай той у насъ не загинувъ, але держитъ въ нашѣй господарцѣ краєвой, бо мы тою десятиною годуємо нашъ выдѣль краєвий.

Мы слазали попередно, що на выдатки краєві за р. 1883 прелиминовано 3,346,281 ар. Пригляньмося теперъ, куда идутъ тѣяжкимъ потомъ запроцѣваній грошѣ краєві? Якъ господарувъ ними власть автономична и чи богато въ нихъ повертаєся на хосенъ дѣлому краєви? Про индемнизаційнѣ выдатки нема що и говорити, бо они плывутъ теперъ майже выключно въ кишнѣ жидѣвъ та чужоземцѣвъ, котрі ще передъ 1858 р. повакуовали у нашихъ панѣвъ тѣ облигаціи. Перегляньмо лишь тѣ выдатки, які ухваливъ минушій соймъ на рѣкъ 1883 И такъ соймъ краєвий коштує насъ сего року 63,623 ар., а завѣдатель выдѣлу краєвого берутъ такъ само якъ и 1881 р., с. е. 37,000 ар. За тов на урядникѣвъ выдѣлу краєвого даємо сего року 221,623 ар., с. е. о 6,485 ар. бѣльше, нѣжь въ р. 1881. Уже на першѣмъ народномъ вѣчу пок. Володимиръ Барвѣнскій досѣть докладно показавъ, якій то той зарядъ выдѣлу краєвого; я скажу тѣлько коротко, що выдѣль краєвий удержує краєвыми грѣшми около 170 рѣжного рода урядникѣвъ, писарѣвъ, сторожѣвъ, — число, якимъ заледви яке министерство у Вѣдни повелечитася може.

когда и не бѣльшу половину всего краєвои выдѣлу, то на ихъ освѣту повертаєся тѣлько дрѣбнѣйшая часть изъ власныхъ грошей. Въ р. 1881 ухваливъ бувъ соймъ краєвий на освѣтнѣй дѣлѣ Русинѣвъ (театръ, выданацтво але и въ той сумы выдѣль краєвой ушачувати Часописи“, щобъ опѣсля выкинути тѣ гроши зачала була выходити въ Коломыѣ. И такъ Русины въ 1881 р. дѣстали лишь 6800 ар. на свою питому просвѣту, с. е. всего лишь омаю частинку того, що пошло на поднесенне выдѣлу польской народности въ крає“, а лишь пятую часть того, що пошло н. пр. на выдѣль польскѣй театры. Въ 1882 р. братя нашѣ Поляки поправились троха, бо ухвалили намъ на сей рѣкъ 11,800 ар., але що „Часописи Школьноу“ выдѣль краєвий субвенціи заведено и сего року не дасть, а 4000 ар. ухваленѣ для дрѣбнѣй воспиталища подѣ зарядомъ Василіанцевъ во Львовѣ останутся заведено тѣлько одноразовоу запомогоу, то можемо сказати на певно, що дѣло съ выдаткомъ краєвымъ на нашу просвѣту не тѣлько что не поступило наперѣдъ але противно, любенько стоитъ собѣ на выдѣль мѣсеци, а въ отношнѣю до театры польскихъ пошло навѣтъ назадъ, бо на помы театры выдѣль краєвий соймъ выдѣль *разъ бѣльше*²⁴⁾, *тыль на всю освіту Русинѣвъ!*

Наибѣльшу рубрику въ бюджетѣ краєвомъ, бо майже третью часть всехъ выдатокъ становлять выдатки на дороги краєві. Въ нашѣмъ краєу суть четвероукъ дорожнѣ рядѣвъ, краєві, повѣтовѣй и громадскѣй. Придивѣмося насампередъ дорогамъ краєвымъ. На дороге тѣ платитъ край нашъ 1881 р. 782,542 ар., на 1883 ухвалено 906,111 ар., с. е. о 122,567 ар. бѣльше.²⁵⁾ Але той выдѣль на дороге тѣлько на око выдѣлаєся тѣ великій, — вѣзавши на правду, онъ выдѣль вычѣно меншій, бо и ту вѣчна недуга нашѣй автономіи. Надто коштанный зарядъ позжирѣличеснѣй сумы грошей, бо на 1881 р. 107,111 ар., а на 1883 р. 111 тысячь, с. е. о суму выдѣль выдаткѣвъ. Самѣ инжениеры и рѣшнѣ делегаты вѣзави вышь пятую часть той сумы бо 21,376 ар. На будову новыхъ дорожнѣй выдѣль краєвыхъ въ р. 1883 выдѣлаємо 190,000 ар., а на удержанье старыхъ 457,000 ар. Шо якъ дорожнѣ краєвыхъ въ 1883 р. маємо 23 милѣ, то на удержанье кождои милѣ выдѣлаємо 2040 ар., не числячи въ то инжениерѣвъ, дорожнѣкѣвъ, анѣ въ загалѣ нѣякой прѣсѣты. А коли дочислимо тѣ выдатки на надворнѣй зарядъ, то одержимо на милѣ дорожнѣ 2,535 ар., сума, котру якось тѣжко навѣтъ мысли погодити съ нужденнымъ становнѣмъ шихъ дорожнѣ краєвыхъ.

Крѣмъ того дає край що року нѣбольшу запомогоу поодинокимъ повѣтамъ на удержанье дорожнѣ повѣтовыхъ, звичайно сумѣ 70,000 ар.; тѣлько на 1882 ар. въ рр. ны великихъ торѣчныхъ повѣней уряднѣвъ 60,000 ар. въ рубрики будовы дорожнѣ краєвой и ухвалено дати для дорожнѣ повѣтовыхъ 120,000 ар. Коли вважимо, що дороги пов. и грѣм. у насъ все таки найважнѣйшѣй и найбѣльшимъ нимають простору, коли вважимо дальше, будова и удержанье тыхъ дорожнѣй и мостѣвъ спадає на громады. а устава дорогова удержанья великихъ посѣдательѣвъ майже отъ тягару, бо каже имъ давати тѣлько дорожнѣ мосты, за що громада муситъ давати и рѣшнѣ ника и другѣй матеріалы: шутеръ, ганѣлы, вы и т. д., черевъ що повѣтовѣй дорожнѣ однимъ въ наибѣльшихъ тягарѣвъ наложеннѣ на наибѣднѣйшихъ сельнѣхъ, хочъ паны-господарѣ користають въ нихъ не менше, але помы легко бѣльше нѣжь котрый поодинокѣй громадинѣ, — то ажъ тогда переконаемъся, тая запомогоу краєу для повѣтовыхъ и грѣм. скихъ дорожнѣ (сума ихъ выноситъ 400,000 ар. въ порѣвнано до платнѣ урядникѣвъ на дорожнѣ — всегъ воевъ дрѣбнѣйшѣ, бо вынесе 17 ар. на одну милѣ.²⁶⁾ Зъ уважѣ на сумы, які выдаютъ автономичнѣйшѣ на урядникѣвъ и въ взгляду на несправедливѣйшѣй подѣль тягарѣвъ дорожныхъ мѣста хлѣборобѣвъ а панѣвъ великихъ посѣдательѣвъ

концептовый съ 17 урядниками побирающими 36,320 ар. (2 софѣтники берутъ по 3,280 ар., 7 секретарѣвъ по 2360, 7 канцелистѣвъ по 1,540, 2 адъюнкты по 1,200, 2 асистенты по 800 ар.); 2) отдѣлъ рахунковый съ 30 урядниками побирающими 38,390 ар. (директоръ 3000, заступѣвъ 2360, 17 адъюнктовъ по 1440, 10 асистентѣвъ по 800 и вольный 550 ар.); 3) отдѣлъ каєовый съ 7 урядниками побирающими 10,670 ар.; 4) отдѣлъ техничный съ 5 урядниками побирающими 10,960 ар.; 5) отдѣлъ санитарный вложенный въ одного инспектора шпиталѣвъ, котрый побирає 2,300 ар. и въ додатку 400 ар. на кошта подорожи; 6) отдѣлъ статистичный съ 2 урядниками и не знати съ кѣлько писарями, беручими разомъ 5000 ар. и въ концѣ 7) отдѣлъ манипуляційный съ 20 урядниками, беручими разомъ 17,860 ар.¹⁸⁾ Того всего однакъ ще за мало; нашъ выдѣль краєвий есть паньский, а паны звичайно не воевъ то охочѣ до працѣ, тожь для сповнюваня щоденныхъ працѣ тѣ урядники и заступники принимаютъ собѣ еще вице-заступникѣвъ, писарѣвъ, дюрнистѣвъ и платятъ имъ, розумѣсь въ краєвыхъ грошей, невеличку суму 40,965 ар.¹⁷⁾ до котрыхъ треба ще дорахувати 7000 на кошта подорожи для тыхъ же урядн.¹⁸⁾ 10,811 на рѣжнѣй дрѣбнѣй выдатки для тыхъ же урядн. и 1000 на ще дрѣбнѣйшѣ выдатки.¹⁹⁾ Зраховавши все до купы, що берутъ урядники выдѣлу краєвого, побачимо, що найвысша власть: маршалокъ, завѣдатель и заступники (8 людей) берутъ 37,000 т. е. пересѣчно по 4,625 ар.; директоры, заступники, секретарѣ и канцелисты (27 людей) берутъ 58,900, т. е. пересѣчно 2,182 ар.; адъюнкты, асистенты и канцелисты (47 людей) берутъ 56,470 т. е. пересѣчно по 1,202 ар. на особу. Всехъ высшихъ урядникѣвъ отже есть 82 особы, котрі разомъ побирають 152,370 ар., т. е. пересѣчно по 1858 ар. На дюрнистѣвъ, вольныхъ, придверныхъ, сторожѣвъ, и прочу прислугу платитъ край, якъ сказано выше, 60,826 ар.²⁰⁾; на кошта подорожи для уряд. 7000, на адвоката 1,500 и переводчика краєвои мовы руской (бо мова наша руска въ выдѣлѣ краєвомъ, треба Вамъ знати, мимо того, що рускій народъ тѣлько грошей на удержанье тыхъ панѣвъ платитъ, не есть обовязкова, але стоитъ на ровнѣ съ китайскою та японскою) 300 ар., на выдатки канцелярійнѣй 14,450 ар. Зраховавши все тов до купы, побачимо, що само дѣловодство выдѣлу краєвого коштує насъ 237,578 ар.²¹⁾, с. е. *звышь дванайцять часть вєхъ краєвыхъ доходѣвъ.*²²⁾ Мимоволѣ пригадуєся намъ давнѣйшій поганьскій вычай, коли-то кождый обовязанный бувъ давати десятину всехъ своихъ доходѣвъ жрецамъ. Якъ бачите, вычай той у насъ не загинувъ, але держитъ въ нашѣй господарцѣ краєвой, бо мы тою десятиною годуємо нашъ выдѣль краєвий.

Перейдѣмъ теперъ до выдаткѣвъ на шпиталѣ, лѣки для хорыхъ, щеплене бѣпы и въ загалѣ до старанъ о здорѣвье публичне. На все те выдѣлає нашъ край сего року 565,732 ар., с. е. несповна шестую часть всехъ краєвыхъ доходѣвъ. Въ 1881, хотъ бюджетъ краєвий бувъ о 5 тысячь меншій, на шпиталѣ и хорыхъ выдѣлаємо 616,482 ар. Отъ того часу выдатки на иншія, звичайно непожиточнѣй дѣла, значно побѣдѣли, а за то, якъ бачимо, о 50,000 аменшено выдатки на шпиталѣ и лѣченье хорыхъ. Вы чули певно о тѣмъ нелюдскѣмъ приписѣ, выданѣмъ нашими автономичными властями, щобы бѣднѣхъ а хорыхъ на такую слабѣсть, котрой выльчати не можна, для ошачно сти выкидати въ шпиталѣ; вы чули, що деякі въ тыхъ нещасливыхъ въ найтяжнѣйшѣхъ передсмертныхъ боляхъ выкиненѣ въ шпиталѣвъ удержуваныхъ краєвымъ грошемъ, гибли по улицяхъ, подѣ плотами. Осъ такъ выгледає у насъ ошачнѣсть! Щобъ подвысшити несею рѣжнѣмъ урядникамъ, або притулити кѣлькохъ эмигрантѣвъ, щобы выкинути (якъ побачимо дальше) бѣльше краєвои гроша на дѣла ще менше потрѣбнѣй, урвано невыльчимо хорымъ та умирающимъ хотъ кѣлька ложокъ тепои стравы, хотъ кѣлька днѣвъ притулку подѣ шпитальнымъ дахомъ и выкинено ихъ умирати подѣ плотомъ.

Дальше идутъ выдатки на дѣла освѣтнѣй и науковѣй. Дѣль сей безмѣрно важный, такъ само якъ и попереднѣй, бо щожъ може бути важнѣйше для власти дѣлаючи о добро краєу, якъ старанье о здорѣвье и о просвѣту мешканцѣвъ? Выдаткѣвъ тыхъ въ р. 1881 було 485,453 ар. а на рѣкъ 1883 ухвалено ихъ 522,000, с. е. о 37,453 ар. бѣльше. Можнабы то назвати потѣшающимъ обявомъ, колибъ рѣвночасно ин-

предлагаемо свѣтлому Вѣчу революцію, въ которой ждаемо, чтобы несправедлива устава дорогова была вмѣнена, а тягаръ посля податковъ раздѣленъ, и чтобы край болшими сумамъ причинявся на будову повѣтовыхъ и громады причинявся на будову повѣтовыхъ и громады причинявся на будову повѣтовыхъ и громады...

Межи дальшими выдатками выдѣлу краєвого дуже цѣкава рубрика выдатковъ на регуляцію рѣкъ и въ загалѣ на будову воднй. Все мы знаемо, якъ величезный и необчислимый шкодо роблять намъ що року выливы рѣкъ. Особенно минушого року значнѣйшихъ выливовъ въ самой вѣхднѣй Галичинѣ было 8, а половина ихъ пришла въ самъ часть полевои работы. Знана то повени, грады и другй такй нещастя природнй стоятъ въ тѣмъ...

Тѣ спѣлки поважяувалися вже досыть давно, але хѣна въ ихъ роботы якось не видно, хоть берутъ рѣвно половину всехъ выдатковъ на регуляцію рѣкъ назначеныхъ.

(Конецъ буде.)

Народне Вѣче Русинѣвъ въ дня 17 (29) червня 1883.

Здвигъ народа руского, що прибувъ на Вѣче, бувъ такъ великій, такъ импонуций, що и найзавѣтнѣйшй противники Руси не заперечать ему значеня. Помимо всякихъ трудностей, возможныхъ только при такихъ обстоятельствахъ политичныхъ, въ якихъ мы также „мысль“ проживаемо, вѣдатель — на отову, подписану колькома именами львовскихъ Русинѣвъ — авшъ 6.000 народа руского, всехъ словѣтъ, въ всехъ кѣнцѣвъ рускою Галичины, а вѣдатель не — якъ то любають говорити вороги нашй — ciemna masa djakow i furmanow, zbalamuscnych moskalofilami księzami. — вѣдатель цѣвътъ, прекрасный цѣвътъ народа руского. Огъ Карпаты до пѣвнѣчного кордону, въ пѣдъ Крыницѣ и Решова ажъ по Гусятинѣ и Выжницю, вся а вся руска земля высала намъ на раду, що мала найровнѣйшого и найчестнѣйшого. Не бувъ то зборѣ купленыхъ при выборахъ шумовинъ народа и интеллигенци нашой, анѣ то була збѣгана товпа прагучихъ чужого заворушникѣвъ, а были то люде зрѣлѣй, свѣдомѣ своия народности и правѣ ви, были честнй обывателѣ, доминающаея о свои конституційнй права, были то воины народности рускою, знающй добре, що имъ явитися треба, коли ихъ кличуть въ имя ихъ добра, во имя Руси. Два днѣ напередъ они вже вѣдатель до Львова такъ численно, що въ четверѣ въ полудне господѣ для нихъ нанятй были вже переповненѣ. Не одинѣ въ нихъ побачивъ по разѣ першй своихъ краинѣ всехъ сторѣнѣ и всехъ нарѣчй рускихъ Галичины и не одинѣ, першй разѣ побачивши ихъ и поговоривши съ ними, переконався о томъ, о чѣмъ доси лишь читавъ, переконався о спѣльности рускою справы, переконався и о силѣ нашой... а были навѣтъ и такй, що на сѣмъ дни повѣрили въ будущѣность руского народа! Львовскй Русины, а надовсе академики рускй не жаловали нѣ труда нѣ выдатковъ, чтобы всехъ гостей помѣстити и пріймити. Веселымъ спѣвомъ витали они многихъ на двѣрци желѣзницѣ Кароля-Людвика и разомъ съ ними спѣваючи прибули въ четверѣ вечеромъ до „Народного Дому“ и до „Рускою Бесѣды“. Тамъ уклялись — котрыхъ не можна было помѣстити де инде по причинѣ, що навѣтъ самъ комитетъ не надѣявся такого здвигу, — а въ пятницу рано о 7 1/2 годинѣ поспѣшивъ народъ хмарою до Успенской церкви на поминальнѣе богослуженье за упокой бл. п. Григорія Яхимовича. Литургия служила Впр. крѣл. Малиновскй, Петрушевичъ, Величко, Добрянскй въ Сливницѣ, Котлярчукъ въ Кривеньскомъ, Крушинскй въ Селищѣ и др. Церковь была пристроена черною крѣною, а тетрадець портретомъ многоаслуженого покойника, цѣвътами и величаючо синѣ-жовто-червною лентою, на котрой стояла надпись: „Митрополиту Григорию — Руска молодѣжь“. Церковь, подѣръе и улица были переповненѣ вѣрными, а порядокъ, такъ трудный при такихъ случаяхъ, вѣла образцово молодѣжь академична.

Зъ церкви пошловъ весь народъ до „Народного Дому“ на „Вѣче“. Открывъ его промовою дръ Иванъ Добрянскй, предѣдатель вѣчечевого комитету. „Витаю Васъ и поздравляю въ имени львовскихъ Русинѣвъ и дякую Вамъ за неспѣдѣвано численну участ. Мы вѣдвали Васъ, чтобы застановитися надъ нашими потребамы, надъ тымъ, що насъ болить. Болѣ нашй великй и намъ треба глядати лѣкаря, чтобы ихъ вылѣчыть. Правда, у насъ есть конституція, заporučаюча намъ выборѣ заступникѣвъ до сейму, рады державной и пр., але съ жалемъ мушу скавати, що въ сеймѣ на 150 посѣловъ есть нашихъ заступникѣвъ лишь 9, а въ радѣ держ. на 353 посѣловъ лишь 3! Якимъ способомъ се сталося. Вы знаете лучше, якъ мы, бо Вы были свѣдками-очевидцами тыхъ „вольныхъ“ выборовъ. Мы лишь подымаемо тую постановѣность нашихъ выборѣвъ, успѣвшихъ выратити еще 9 посѣловъ, не менше же дивуемося тому, якъ подобнй факты можуть дѣятися въ державѣ конституційной. Будучи вытисненными въ парламенту и не маючи тамъ голоса, мы мусимъ посредствомъ зборѣвъ давати знакъ, що живемъ и що у насъ суть жаждана до правительства. Не можемъ бо нѣякъ молчати, если нашй права ногами допущета, если посягають на нашу церковь и образъ, а навѣтъ на св. крестъ; если власти не повинуются высшому державному суду и противъ его рѣшеня уживаютъ въ рускихъ перепискахъ съ нами латинскихъ буквѣ и если настають навѣтъ на тѣ буквы. Въ виду такихъ фактовъ мы мусимъ поднести громкй голосъ до всехъ факторѣвъ, котры мають чувство справедливости, а передовѣмъ до министерства, до того министерства, котре на своихъ правѣвъ выписало „рѣвноуправеньє“ всехъ кародностей, чтобы оно и вѣсь свѣтъ довѣдалося, якъ далеко та програма супротивъ насъ еще не сповнена. Дальше мусимо мы застановитися, якъ бы намъ самымъ поднести въ теперѣшнюю нужды, якъ станути въ оборонѣ нашихъ правъ и

привести масу народа до самопобаня и почути народного въ такой мѣрѣ, чтобы все съ нами числилися. Се програма и цѣль нашихъ нынѣшнихъ народѣ.“

Потѣмъ приступлено до выбору президи збору. На ввесење о. Лисковецкого выбрано предѣдательемъ дръ Добрянского, мѣсто-предѣдательемъ дръ Ник. Антоновича (о. Качала подякувавъ въ причины слабости), а секретарями оп. нотарѣвъ Бачиньского и Онишкевича. Дръ Антоновичъ промовявъ: „Дякую за довѣрие и констатую, що на нынѣшнѣмъ зборѣ заступленй все станы нашего народа. Жалую, що нема ту нашихъ духовныхъ архипастырѣвъ, нашихъ владыкъ, однакъ мушу примѣтити, що одинѣ въ нихъ черевъ вѣвѣстнй интриги усунены въ митрополитическомъ престола, другй же, хочобы и радъ явитися межи нами, то не може, бо находится въ такихъ отнѣшеняхъ, що се адѣлати ему трудно. Третй нашъ владыка перемыскй, хочъ отъ душѣ сочувствуе нашому зборови, по поводу недуги не мѣгъ мѣжь насъ явитися, однакъ пересылае зборови свое пастырскѣ благословенье. (Голосы: Славно! славно! Честь ему и слава!) Мы зѣшлись тутъ не просити, а жадати сповнѣния нашихъ желанѣ, бо они справедливы и законны. Не маемъ мы ненависти до Поляковъ, а вѣтъ у насъ жалъ до правительства и гдѣякихъ властей, а причины того жалю вѣвѣстнй Вамъ хочобы лишь въ послѣднихъ выборахъ (голосы: Турка! Подгайцѣ! Долина! Рогатинѣ! Станиславѣ!). Такъ отже мы жадаемо справедливости, рѣвноправности и на то мы ту зобралися!“

Почались рефераты. „Кто говорить?“ пытавъ народъ. — „Василь Нагѣрный“ отѣвѣчають. За сымъ вступивъ референтъ на импровизованнй звышчѣ и почавъ говорити о тягарахъ, що ихъ носимо, о потребѣхъ народа и о господарѣ сейму, выдѣлу краєвого и радѣ повѣтовыхъ, а выводу его были холоднй, безмилосерднй, якъ нѣжъ и блестячй, якъ нѣжъ. Пѣдъ нимъ розкрывались все раны нашего краю и являлися болѣзни и причины ихъ въ цѣлой наготѣ своей. Сопоставленй урядовй даты самѣ побивали и осуждывали позицію за позицію господарки автономичной и наповняли сердце всехъ притомныхъ справедливымъ гнѣвомъ. Двогодишну бесѣду Василя Нагѣрного слухавъ народъ съ великимъ занятемъ и съ завидяючою быстротою, подкляющаи кожду важну цифру и кождый выводъ громогласно и жадаючи выголошена ихъ въ-друге, чтобы добре вѣились въ умучену память... Горячо и стискъ въ обширнѣй салы Нар. Дому, на галерияхъ, куритаряхъ, на ганку и сходахъ и въ комнатахъ казина руского бувъ такъ великй, що люде мѣлаи. По скѣнчѣной бесѣдѣ прочитавъ референтъ резолюцію экономичнй, котры принято одоголосно съ заглушающими окликамы: слава! По нѣмъ выступивъ Корнило Н. Устѣяновичъ, мотивуючи громкимъ голосомъ резолюцію шкѣльнй. Онѣ критиковавъ за мало практичну систему науки въ школахъ народныхъ и систему полонизаційну ц. к. рады шкѣльной краєвой. Выступавъ противъ надъжукитя многихъ инспекторѣвъ и гдѣкотрыхъ политизаційныхъ професорѣвъ и професорѣвъ учительскихъ семинарѣвъ и середѣ энтузіазму цѣлого Вѣча падають его слова якъ громаы: „Вонъ съ политичною и религіною пропагандою въ школы — школа свѣтына науки!“ Въ конецѣ вернувся бесѣдникъ до Русинѣвъ самыхъ, жалуюся на нихъ и завывае ихъ до сильнѣйшого обѣяна рускихъ шкѣлъ. На его жалѣбнй слова: „Ратуймо и любѣвь нашй школы, бо выбѣе остатня година и для той одинокой гимназій рускою, выбѣе остатня година для выкладѣвъ рускихъ на всеучилищы рускою землѣ, выбѣе остатня година и грѣмъ посмертнй заголоситъ по народности утраченной языкъ свой — свою душу!“ заграмѣло цѣле Вѣче: „Нѣ не умремъ, не дамось! Русъ жие и жити буде! не дѣждуть вороги!“ По чѣмъ скававъ онѣ еще колька теплыхъ словѣтъ, вываючи до закладана „Читальнѣ“ и до вписуваня въ Пресвѣту и товариство Качковско-го и отчитавъ резолюцію, котры также одоголосно и съ рукоплесканьемъ принято. — По отчитаню резолюцій шкѣльныхъ промовивъ горячо Орестъ Авдыковскй въ справѣ Добромильского монастыря. Задаа интервенци прав. комисаря не мѣгъ бесѣдникъ ввсторонно разѣобрати справы Добромильскои. Его резолюцію вмѣраючу до откликана Бзутобъ не только одоголосно принято, але навѣтъ многочисленными подписама Русинѣвъ ввострѣно. — За нимъ принявъ слово референтъ резолюцій правно-политичной, професоръ Наталѣ Вахнянинѣ, привитаннй сердечными окликамы, выражающими прилюдно загалну симпатію и признанье. Онѣ говоривъ довго; спокойно и съ великимъ тактомъ трактувавъ дражливу справу гегемоніи пануючой нынѣ парти польскои въ Галичинѣ; выказавъ безъосновность всякихъ клеветъ на Русинѣвъ, подаваныхъ до правительствѣ, скритиковавъ утилитарну политику якъ Поляковъ такъ и Русинѣвъ, выказавъ и напѣтнувавъ нещирѣсть проводникѣвъ польскихъ въ многократныхъ усиліяхъ до згоды Русинѣвъ съ Полаками и заявивъ вѣднці, що если въ сеймѣ и на дальше покажется неможливѣсть переведеня справедливыхъ жаждан рускою народности — о чѣмъ во его складѣ судачи и сумнѣватися годѣ, — то на той случай народне Вѣче, кладучи рѣвно на сердце справу руску 9-ти посламѣ, выйшовшимъ въ руки повѣтовыхъ комитетѣвъ выборчихъ и признанымъ

ва такихъ комитетомъ центральноимъ рускимъ во Львовѣ — и уважючи только ихъ единными заступниками народности рускою въ сеймѣ. — поручавъ имъ застановитися надъ абстиненцію. Бесѣдникъ не жахитися давати справу абстиненци нынѣ вже пѣдъ голоса, бо ся справа потребуе глубокой роваги; для того клале еи въ руки самыхъ посѣловъ. Въ высѣкомъ степенѣ займаючй и поучаючй выводы бесѣдника слухавъ народъ спокойно двѣ години не рущающаися въ мѣсеця — и грѣмкими окликамы принявъ знаменито умотивовану резолюцію. За сымъ наступили бесѣды священникѣвъ, мѣщанѣвъ и селянѣвъ и отначаючии ровумными поглядами и практичными ввесенями. Бесѣдникъ-селяне и мѣщане промовляли хорошо, съ тактомъ, разумно. Все згѣдно жадувалися на всякй надъжукитя, великй тягарѣ, на безхосеенѣ радѣ повѣтовыхъ и т. д. Бесѣды селянѣвъ и мѣщанѣвъ подамо пѣвнѣйше. О 5-той годинѣ дръ Добрянскй замкнувъ Вѣче отѣвѣтною промовою.

По Вѣчу роздйшовся народъ по гостиницяхъ Львова на спѣваннй обѣдѣ. Селяне въ першихъ гостиницяхъ сѣдали до столѣвъ поручъ съ священниками и мирскою интеллигенцію. Ровмовы велися такъ спокойно и поважно, селяне такъ свободно обходились, що и найгнуснѣйшй циникъ, побачивши те, мусѣвъ прійти до пересѣдѣня, що участники Вѣча были самыми выборными мужикамы Галицкою Руси. Зъ гостиницѣ, а многй вже заравъ въ Нар. Дому, поспѣшили на народнй фестинѣ на стрѣльницю. Тутѣ отбувся концертъ, даннй рускими академиками въ честь Маркіяна Шашкевича. Просторый садъ загомонѣвъ отъ разу всенароднымъ правникомъ. Огличнй хоръ академикѣвъ спѣвавъ пѣдъ проводомъ Наталѣ Вахнянина найкрасѣй творы рускихъ музичныхъ композиторѣвъ Лисенка, Лавровского, Вербицкого и Вахнянина. Войскова музика грала народнй рускй танцѣ. Корнило Н. Устѣяновичъ деклямувавъ поезію незабутного Маркіяна, а рѣвнобарвнѣе стравѣвъ народныхъ рускихъ, женцинѣвъ рускихъ — многй въ нихъ были на Вѣчу — и радѣе селянѣвъ, видѣвшихъ своихъ братѣвъ въ всехъ кѣнцѣвъ Галичины подносила всехъ въ несказане одушевленье. Мимо энтузіазму и великого розъохоченя всехъ, не было непорядковъ, не было нѣякой противзаконности. Народъ выславъ, якъ мы вже сказали, свой цѣвътъ. Провѣдникъ нашъ старенькй о. Стефанъ Качала дивился на сей правникъ въ естрада, усмѣхаючисъ радѣбно и пригадуючи собѣ дни 1848 року. Пѣвно вечеромъ, бо десь о 11-ой годинѣ роздйшлася тихо, спокойно участники праздника на свои господа, аби и на желѣзницю. Львовскй Русины пріймали якъ могли и якъ умѣли своихъ братѣвъ-селянѣвъ, а если въ чѣмъ кому сталося невыгода — нехай выбачитъ! нѣкто не надѣявся такъ великого здвигу народа.

Вѣче принеало для Руси великй користи. Русъ спѣзналася, Русъ скрѣпилася въ вѣрѣ, надѣѣ и любви. Русъ обезпечилася, що правъ своихъ добуде. Русъ научила 6.000 сыновѣвъ своихъ не вражды противъ польскои успѣльности на рускй землѣ, а научила ихъ бути оборонцами належныхъ еи правъ и апостолами свѣтлои будущности руского народа.

Честь Вамъ духовнй отцѣ народа! Честь Вамъ мѣщанѣ и селяне! Честь и всемъ народлюбячымъ рускимъ, що намъ приемали цѣвътъ народа! Честь и слава Вамъ мѣста и села. — той цѣвътъ прославивъ васъ, прославивъ Русъ и се днѣ буде добрымъ зерномъ лучшей долѣ руского народа въ Австрій!

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Въ цѣли перевода реформы высшой палаты) въ парламентѣ угорскѣмъ выдавъ мнистеръ справъ внутрѣшнихъ розпоряджень, въ котромъ взымае все мѣсто, чтобы предложили поименный описъ всехъ на ихъ территорияхъ живущихъ фамилій, котрыхъ члены мужичны побола угорско-го закона мають право бути покликанными до высшой палаты. — Все управленй мужичны мають бути выказанй поимено, а кромѣ того мае на описѣ знаходитися сума непосредного податку грунтового приписаного имъ на рѣкъ 1883. — Министерство вкладае на кожде мѣсто обявзокъ, жадаий даты подати найдальше до кѣнця лпня с. р.

(Въ сеймѣ Буковинскѣмъ) прійшло при дебѣтѣ надъ замкненьемъ рахункѣвъ спеціальныхъ фондѣвъ до живои вымѣнѣ гадѣкъ межи сторонництвомъ роумунско национальнымъ и вѣмецкимъ. — Справоздавецъ комисіи финансовои Николай Мустаца ввѣе резолюцію, уповажяючу выдѣлу краєвой, чтобы грошѣ диспозиційнй фонду пропнаційного, о скѣлко будутъ перевысѣтати суму 34.000 зр. а. в., помѣстити въ листахъ заставныхъ краєвыхъ институтѣвъ, маючи на думцѣ Буковинское кредитное заведенье рѣльничѣ, котрому хотѣвъ прійти въ помѣчь. — Дръ Томащукъ сиротивнѣя ввесею Мустацы и поднѣвъ именно се, що въ Буковинѣ есть два институты, с. е. потнуча довий лѣта каса щадничѣ, котра знала есть зъ солиднѣости, коли друга институтѣвъ ще есть дуже молоденька и не можна собѣ виробити надежитого суду о внутрѣшнѣй вартѣости еи лѣтовѣ заставныхъ. — Томашукъ звергае уставу на судѣбу подобныхъ институтѣвъ въ роцѣ 1873 и радить надвышки касовѣ умѣстити лишь въ листахъ за-

1) Finanzgesetz für das Jahr 1882. 494 der Beilagen zu den stenogr. Protokollen des Abgeordnetenhauses. — IX Session. 2) Сила податкова Галичины II, Дѣло 1883, ч. 11. 3) Тамже. 4) Politisch-statistische Tafel der österr.-ungar. Monarchie von Franz Strahalm. Wien 1883. 5) Finanzgesetz für d. Jahr 1882, рубрика VI alinea 4 и 5 и рубрика VIII. 6) Neue freie Presse vom 12 Mai 1883, Nr. 6719, на подѣставѣ выказу центральной комисіи для контролѣ довѣговъ державныхъ съ кѣнцѣмъ 1882 р. Въ першѣмъ кварталѣ 1883 р. довги державнй побѣльшилися о 650 зр. 7) Finanzgesetz für das Jahr 1882, стор. 27. 8) Воѣ тѣ цифры зятѣ въ статѣ „Податкова сила Галичины“, опертон на урядовѣмъ предложено комисіи бюджетовой, котрого въ той хвилѣ не маю пѣдъ руками. 9) Wiadomości statystyczne o stosunkach krajowych. Rocznik III i rocznik VI, двѣ статѣ дръ Клевчиньского „Podatki bezpośrednie w Galicyi“. 10) Finanzgesetz für das Jahr 1882, стор. 3. 11) H. Pacher, Die chronische Finanzkrankheit Oesterreichs, статья помѣщена въ Augsburger Allg. Zeitung, реэимована въ „Дѣлѣ“ 1883, ч. 5. 12) Budget krajowy na rok 1881 uchwalony na posiedzeniu sejmowym z d. 22 lipca 1880. 13) Ухвалы собиовѣ публикованй минушого року въ „Дѣлѣ“, (гл. дотычнй ч.). 14) Цифры про индѣмнизацию опираю на статіи п. М***, помѣщенѣй торѣкъ въ „Дѣлѣ“ и опертѣй на працѣхъ: Зыбликевича „Indemnizacja“, безименной „Sumy galicyjskie“ и урядовѣмъ планѣ амортизаційнѣмъ зъ р. 1858. 15) Панѣвъ Полакѣвъ дуже гнѣвае те, що справу индѣмнизацийной оплатѣ порушено передъ „хлопами“ и она стараются теперь ввзвати въ насъ, що вой тѣ цифры — брехня, що хлопы нѣчого або майже нѣчого не платять за индѣмнизацию, або принаймаѣ, що оплата индѣмнизация у насъ все таки лѣпша, нѣжъ въ иншихъ краяхъ, де хлопы самѣ муобля оплациувати половину або и 2/3 индѣмнизация, мѣжь тымъ коли у насъ платять только держава и край, т. е. до оплатѣ втягнѣно и мѣста и панѣвъ. Я се все дуже добре знаю и не внакше й говорено було на Вѣчу. Тутъ показувалося именно тягарѣ краєвой, тожъ индѣмнизация, котра рѣвно давати селянѣвъ и мѣщанѣвъ, не можна було обманути. Впрѣчьмъ оплата индѣмнизация не пошла у насъ — звѣсно, безъ навион вины — такъ гладко, якъ въ иншихъ краяхъ, котры доси уже давно еи пооплациували. 16) Budget krajowy na rok 1881. 17) Тамже, рубр. II, alin. 18, c; alin. 20. 18) Тамже, рубр. II, alin. 26 a. 19) Тамже, рубр. II, alin. 14, e; alin. 15, d; alin. 18, c; alin. 19, e, h, i; alin. 20; alin. 21; alin. 22; alin. 24, II. 20) Тамже, рубрика I B. и рубрика II съ выемкомъ alin. 23, 27 и 28. 21) Докладно 11-94-тую чать. 22) Тамже, рубрика VII, alin. 45, 46, 47, 50, 51, 52, 53, 58, 59, 60 85a. Сума выноситъ 54.000 зр. Розумѣеся, що о людových школахъ анѣ польскихъ, анѣ рускихъ тутъ и бесѣды не ма, и тымъ же рѣшѣнъ собиовѣи закидъ зъ надѣрного выдѣлку на образованье польскою люду. Противно! 24) Докладно 4-75 разѣ больше. 25) Budget krajowy na rok 1881 a такожъ Sprawozdanie Wydziału krajowego o budżecie krajowym na r. 1883 и дотычнй ухвалы собиовѣи. 26) Wiadomości statystyczne o stosunkach krajowych, Rocznik V. 27) Sprawozdanie Wydziału krajowego o budżecie krajowym na r. 1883.

НОВИНКИ.

ставныхъ щадницъ. — По реплицѣ справоздавеця и оборотѣ его внесеня дромъ Поттово, котрой вказуваля на отбѣнныя отношеня року 1873 и били на легкомысленне выконуванье законѣвъ, яке мало втогда мѣсце, а о котрымъ теперь нема бесѣды — прийнявъ соймъ внесену резолюцію.

(Въ соймѣ замѣбурскѣмъ) предложивъ бувъ выдѣль краевый проектъ закона о школахъ народныхъ, въ котрымъ находилася постановя о повденной науцѣ. Соймъ не принявъ однакъ постановя о обовязковѣмъ заведеню науки повденной по селахъ, якъ то предлагавъ выдѣль краевый, а прийнявъ внесенне комисиі школьной, елиминуючи науку повденну. Въ мотивахъ оказано, що дотеперь ще не далия громады чути о обовязковѣмъ заведеню повденной науки и що рѣшиця межя проектомъ выдѣлу краевого а новымъ порядкомъ школьнымъ и научнымъ (новѣдл школьна допускас только факультативно науку повденну) — може стати на перешкодѣ санкціи закона краевого.

(Суды войсковыя) отбываючи функціи судѣвъ выемковыхъ въ округахъ Рагузы и Метовицъ застановили по донесенямъ „Politische Correspondenz“ дня 30 червня свои чинности. Суды выемковыя остануть въ своей силѣ до конца секо року лишь въ округѣ Катаро, бо тамашный судъ гарнизонный має до переведеня ще дуже много слѣдствъ.

ЗАГРANIЦЯ.

Имеччина. При доновняючихъ выборахъ до немецкого парламента отнѣвъ въ Гамбургу велику побѣду социальность Бебель, выбранный абсолютною большостою голосѣвъ противъ кандидата попустуного сторонника. Фактъ сей свѣдчатъ о безуспѣшности предприниманыхъ черезъ правительство немецке репрессаліи и всякихъ законѣвъ вынатовыхъ противъ социальность и для того приписуе немецка праса выборы Бебеля велике значенне. Правительство немецке старася супротивъ сего прояву продовжати законы вынатовый, чтобы придружити партію, котрой абольшаючися сила показалася въ выше згаданѣмъ выборѣ. — Сесія сойма прусского скончалася 26 червня. Либералы устроили на законѣченне сеоіи бенкетъ, на котромъ промовлявъ вступившій на мѣсце Бенцигена проводникъ партіи пос. Гобрехтъ, вызываючи всѣхъ сторонниковъ либералѣвъ до вырвалости въ тяжкихъ часахъ и до сильного придержуваня умѣреного національного либерализму. До уступившого Бенцигена выслано телеграфичне поздравленне. Законъ церковный стоитъ на порядку дневномъ палаты панѣвъ, где безъ сомнѣнн буде принятый безъ зміны.

Франція. Про справу аномку кружатъ въ европейской журналистичѣ найрѣжнороднѣйшій вѣсти. Английска праса звѣщае, що переговоры, веденіи въ Шангаю, о котрыхъ мы попередно доносили, не довели до пожданого результату помиреня Хинъ съ Франціею въ справѣ протекторату надъ Аномомъ. Вѣсти тѣ дементуютъ вправдѣ урадой сееры французкой, однакъ французка праса признае, що шангаюкы переговоры идуть тяжко, бо Хинъ не хотять рѣшитися на нѣкій уступитва въ хосенъ Франціи. Лондонскій Times доносить, що хинске правительство отнесло до правительства російского съ прошеннемъ о посередничствѣ Франціею въ справѣ Аному. Крокъ сей правительства хинского може бола гадки Таймса довести до пожданого для обоухъ сторѣвъ результату, бо Франція прийме найраднѣйше посередничство Россіи, съ котрою звязъ для неи въ виду австрийско-немецко-италийского союза вельми пожадана, а зъ другой стороны приязнй отношеня Россіи до Хинъ, утреланей щасливымъ розвязаннемъ справы Кульдѣ, квалификують ея на посередника. — Французскій министръ справъ заграничныхъ Шальмель Лякуръ має по причинѣ хоробы уступити; теку еро має обняти Жиль-Ферри. — На порядку дневномъ парламента стоитъ теперь законъ о т. зв. „рецидивстахъ“ (непоправныхъ преступникахъ), котрый переходить при голосованю майже цѣлковито; зъ важнѣйшихъ постановѣвъ, котры доси принято, заслууге на особлившу увагу §. 4 закона, послия котрого преступники каранъ въ протягу 10 лѣтъ два разы за злочинство карюю взынцѣ высшою отъ одного року, або больше якъ чотыри разы за преступленне, мають бути ео ірсо вже депортованіи. При дебатѣ надъ сымъ §-омъ подношено гадку, чтобы kwestію депортации полишити при кождѣмъ поодинокомъ случаю узнаню судіи, при голосованю не увзгляднено однакъ сен гадки и откинено поставленю въ томъ дусѣ поправку.

Египетъ. Холера шпритися въ Египтѣ чимъ разъ сильнѣйше и лютіся особливо въ Даміетѣ, Масурагѣ и Портъ-Саидѣ. Зъ той причины заказано кораблямъ, плывучымъ до Суеця приближатися до стаций въ каналѣ, а корабль, котрый плывуть зъ портѣвъ дольшо-египетскихъ, мають прибываючи до пристаней европейскихъ поддаватися кварантаннѣ. Въ лондонскихъ кругахъ купецкихъ и промысловыхъ пануе зъ причины сумныхъ вѣстѣвъ, надходящихъ зъ Египту велика тревога, а торговля починае вже теперь на томъ богато терѣти.

Албанія. Зъ Котару доносиатъ, що Гафизъ-паша, побѣдивши одну часть Албанцѣвъ, предложивъ рештѣ повстанцѣвъ шестидневне зложенне оружія, однакъ подѣ такъ твердыми условіями, що повстанцѣ не могли на се пристати. За доставленне начальниковъ повстана положено нагороду по 300 лирѣвъ. Повстанцѣ стоятъ сконцентрированы на горахъ, готовлячися до остаточной обороны.

(+) Отганы чужихъ газетъ о нашѣмъ Вѣчу — суть дуже цікавы и мы жалеемъ, що на разѣ нема у насъ на стѣлько мѣсця, чтобы ихъ хочъ троха обширнѣйше зарегистрировать. Учинимъ се въ найближшѣй будущности. Теперь лишь скажемъ только, що немецкы, російскы и чешскы газеты отбѣнюють наше Вѣче безсторонно, а навѣтъ прихильно. Однакъ лишь польска журналистика — майже вѣс — представляе Вѣче въ неправдивѣмъ свѣтлѣ и старася облудно подорвати его величавѣсть, достойность и значенне. Поминувши вже те, що обкропила число участниковъ Вѣча о кѣлька тысячъ, — що осмѣлилася кинути тѣнь на вѣрность такъ и порядокъ, панувавший на Вѣчу, — поминувши вже те, чоги мы могли отъ неи сподѣватися, — польска журналистика не завагалася навѣтъ дебаты и ухвалы Вѣча оклеветати и заденуцировать, будьтобы цѣлею ихъ мала бути якась пропаганда незаконна, подбурюванне народа и др. Calumniare fadacter, — сеи засады все держитъ польска журналистика и супротивъ найменшого прояву руского народного житя; ся засада знайшлася подѣ рукою и супротивъ такои руско народной манифестации, якою було наше Вѣче. Якой вже тяжкою клеветы треба було хапатися польской журналистичѣ, чтобы ослабити велике значенне другого руского Вѣча, — бачимъ зъ словѣ „Сzas-y“, котрый каже, що „наслѣдствомъ (!) першого руского Вѣча (въ 1880 р.) бувъ процесъ Ольги Грабаръ о зраду державы“!.

И се смѣе говорити клеветливый Полякъ въ хвилю, коли Крашевскій, кураторъ львѣвской Macierzy Polskiej, сидитъ въ взынцѣ подѣ закидомъ зрады державы — и въ виду того, що судъ присяжныхъ анѣ одного Русина не важнѣе признати зрадникомъ державы!.. Кождый, кто бувъ на першѣмъ и другѣмъ Вѣчу рускомъ, посвѣдчитъ, якъ льоально заховувалися всѣ бесѣдники и участники супротивъ Династіи, правительства и чужихъ народностей. Така льоальность повторювалася все съ натискомъ; у всѣхъ бувъ лишь одинъ окликъ, одна думка: „мы бажаемъ лишь своего; того, що намъ належится, добываемъ въ законной дорозѣ, — а на чуже не посягаемъ.“

Колѣбъ правительство и верховодящій Поляки хотѣли выслушати сего жаданя руского народа, — то певно се выйшлобы въ користъ не лишь руского народа, але и въ користъ державы и цѣлого краю. Але жошь? Консервативный и либеральный шовинисты зъ „Сzas-y“ и „Gazety-ы Krakowsk-oi“ и gente Rutheni, natione Poloni зъ Gazety Narodow-oi, Dziennik-a Polsk-ogo и др. — такы Яны Добжанскій, Платоны Костецкы, Теофилъ Меруновичъ, Реваковичъ, Стебельскы и многы другы, выкормленый рускимъ хлѣбомъ переклички, — нѣчого такъ не болято, якъ залагодженя „польско-руской справы“, бо въ такомъ случаю не змоглибы такъ щедро ловити рыбу въ каламутныхъ водахъ... не малыбы такой раціи быту, якъ сегодня, коли то имъ вольно Русинамъ на головѣ тесати не то кѣлки, але колы. Наше величаве Вѣче власне для того такъ дуже коле нашихъ шовинистѣвъ, що зобранный народъ показався на Вѣчу политичнодорѣлымъ, що заховавъ тактъ достойный великого народа и що на Вѣчу не выявилось анѣ одного зерна якои небудь незаконности чи не льоальности... Ось се причина злочныхъ клеветѣвъ.

— **Бесѣды референтѣвъ вѣчевыхъ** починаемъ съ нынѣшнымъ днемъ печатати въ „Дѣлѣ“ въ такомъ порядку, якъ булы голошеніи.

— **Намѣстникъ гр. Поточнй** мавъ зреспубликовать вчера зъ посады намѣстника.

(-) **Опозиційна розправа** противъ конфискации 56 ч. „Дѣла“ отбудеся въ среду дня 4 с. м. о год. 4 пополудни въ ц. к. судѣ краевомъ карномъ подѣ проводомъ ц. к. сов. Голынского. Редакцію нашу заступати буде отвѣчаючий редакторъ п. Антонъ Горбачевскій.

— **Въ справѣ конфискации 66 ч. „Дѣла“** одержали мы слѣдуюче писмо: W Imeny Jeho Welyczestwa Cisarja! C. k. Sud krajowy w sprawach karnych wo Lwowi riszył na podstawie §§. 489 i 493 u. k. i §. 37 ust. pras. że osnowa artykułu umieszczonego w Cz. 66 czasopysy „Diło“ z d. 26 czerweca 1883 pid napysom „Sprawozdanie z wyboriw do sojma“ w ustupi kincewim wid sliw: „Do czego to vse wede?“ — misty w sobi znamenaw wystupku z §. 300 u. k., szezо protoje zarjadzena czerez c. k. Prokuratorju derżawnu konfiskata toho czeša czasopysy „Diło“ jest usprawiedlywlena, dalsze rozszyrenje toho artykułu jest zabronene, a zabranjy nakład maje buty znyszczenyj. — Powody: Autor inkriminowanoho artykułu w ustupi wyż blyższe oznaczenom uslyuje zloriczjem pobudyty czytajuczych do nenawysty i pohordy protyw c. k. žandarmeriji, w czem własne znamenaw wystupku z §. 300 u. k. sia mistiat. — Lwów dnia 28 czerweca 1883.

— **Испытъ доспѣлости въ гимназіи въ Тернополи** скончився 17 (20) червня подѣ проводомъ виси. кр. п. Солтыкевича. До испыту зголосилося всѣхъ абатуріентѣвъ 43, мѣжъ ними 7 екстернистѣвъ. Клясификация вышала загално досытъ зле: лишь одинъ (жидъ) зложивъ испытъ съ отзаченемъ, „чисто“ вышло 24, 11 позволено по вакаціяхъ поправити зъ одного предмету, 4 репробовано на пѣвъ року, 2 на цѣльнй рокъ, безъ означеня часу 2. Зъ 13 Русинѣвъ здали съ добрымъ успѣхомъ: 1) Левъ Залужный, 2) Викторъ Цевровскій, 3) Володимиръ Шанковский, 4) Клявдикъ Билнскій, 5) Еястахъ Бачинскій, 6) Володиславъ Билнскій; чотыромъ позволено попра-

вити одинъ предметъ по феріяхъ; двоухъ репробовано на пѣвъ року, а одному не определено часу. Съ великимъ жалемъ приходатся намъ прилюдно заявити, що значне число Русинѣвъ-абатуріентѣвъ оттягнулося отъ испыту зъ языка руского!

(+) **Честь архіереви Исакѣвичу!** Въ школѣ Бенедиктинскѣ орменскихъ отбываво минувшого тыдня испытъ въ присутности дуже численно збраной публичности. Коли катхитъ рускій о. Лопатынскій читавъ свои ученицѣ и по руски, почавъ и Виреовъ архіепископъ Исакѣвичъ испытувати ихъ и поучати въ рускомъ, чисто-народномъ языкѣ. За прикладомъ Вир. архіепископа пошывъ опѣсла и крыл. Аксентовичъ. Испытуванне рускихъ ученицъ по руски черезъ самого орменского архіерея — зробило на всѣхъ присутныхъ дуже велике враженне; неоднѣ Полякъ або неодна Польша, для котрыхъ рускій языкъ значить „жаргонъ хлонскій“, учувиши его зъ достойныхъ устъ архіерея — мусѣли въ души засоромитися своего фальшивого поглядю... Честь архіереви Исакѣвичу зъ насъ за его и сымъ разомъ показану толеранцію и прихильность до руского языка, а тымъ самымъ и до руской народности!

(-) **Отъ выдѣлу филии товариства „Просвѣта“ въ Коломыѣ.** „На основѣ рѣшеня выдѣлу зъ дня 13 (25) червня с. р. взываю всѣхъ П. Т. панѣвъ, котры въ часѣ отъ 1877 до 1883 р. книжки отъ филии товариства „Просвѣта“ на свой рахунокъ позабирали, а до нынѣ за нихъ не заплатили, чтобы зволюли дожныю суму чи частями, чи въ цѣлости прислати на руки подписаного касіера. Болябы кто зъ тыхъ П. Т. панѣвъ не могъ собѣ докладно пригадати своего довгу, може въ томъ дѣлѣ кождого часу у подписаного касіера филии товариства поинформувати. — *Николай Ленкй,* касіеръ филии товариства „Просвѣта“ въ Коломыѣ.

(-) **На выстаѣвъ въ торговлѣ Гавранна** есть досытъ удачный портретъ пок. В. Барвѣньского природной величины, рисованный двома крейдками.

Вѣсти епархіальныя.

Зъ Епархіи Львѣвской.

Митроп. консисторія вставляеся до президіи намѣстництва о згоду на задержание: 1) Александра Батога на Дроговыже; 2) о. Володим. Филиповского на Бенкѣвцѣ; 3) о. Евмѣл. Дольничкого на Рѣпнѣвѣ; 4) Ант. Билинкевича на Куропатникахъ.

Каноничну институтію получили дня 24 л. червня оо. 1) Мих. Сѣнгаевичъ на схоластика а 2) Левъ Готеревскій на канцлера капитулы митрополитчой.

Введеніи оо. 1) Іосифъ Волошинскій въ сотрудничество въ Тиссовѣ, дек. болохѣвского; 2) Павло Чмола въ сотрудничество въ Поникѣвѣ великѣ, дек. бродского.

Презенту получили оо.: 1) Валеріянъ Харламовичъ на Ляцке мале; 2) Яковъ Шидловскій на Старомѣщину.

Зъ Епархіи Перемыской.

До испыту конкурсового отбывшогося 26, 27 и 28 с. м. приуценій оо.: 1) Щавинскій Теодозій зъ Войковои; 2) Бачинскій Николай зъ Порѣчагрунтъ; 3) Черевко Іоанъ зъ Дубецка; 4) Туряньскій Лука зъ Чапель; Дуткевичъ Семенъ зъ Пѣдубецъ; 6) Куновскій Маркыль зъ Попельца; 7) Венгриновичъ Дмитрій зъ Гочвы; 8) Сюкало Ілія зъ Крыницѣ; 9) Коляджинъ Николай зъ Коблянскій Волѣ.

Въ пропозицію на Тыличъ, дек. мушынського, (въ другѣмъ укладѣ) принятіи оо.: І. Полановскій Софронъ парохъ въ Чорномъ, П. Хилакъ Волод. парохъ въ Борнѣмъ, П. Обухкевичъ Теофанъ парохъ въ Ганчѣвѣ.

До каноничной институтіи на пар. Краковецъ завѣзанный о. Волод. Лѣсковацкій парохъ зъ Лютовикѣвъ.

Въ дуишастырства введеніи оо.: 1) Вѣханскій Александръ яко парохъ Смерекова, дек. жовкѣвского, 2) Дубъ Іосифъ яко капелянъ Выстрыцѣ, дек. старосамбѣрского.

„МЕРТВІ ДУШѢ“

гумористична повесть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ отъ Выдавателя“ (278 отъ-рѣвъ великой 8 кп.).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересланою почтовою 2 зр.

Достати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставроупинской.

— **На фондѣ стипендіи имени Вол. Барвѣньского** прислали дальше: Вир. о. Чемарникъ въ Синодъ зъ складки въ часѣ пом. богосл. 10 зр. (5 зр. давъ др. Ал. Искрицкій, а 5 зр. зложили присутній священникъ); о. Икамовичъ въ Красной 1 зр. В. Сидоровичъ въ Борщевѣ зъ складки при способности каноничной визиты Преосв. еп. Славостра, 16 зр. (зложили по 1 зр. оо. Балько, Давидкы, Чомкевич, Лисенещій, Лягоровскій, Рудницкій, Лобода, Алексевичъ, Волошинскій, Манджикъ, Сѣчанскій, Борусевичъ, и пп. Шалайда, Кульчицкій, Охряновичъ и Сидоровичъ) — разомъ 537 зр. 75 кр.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всѣмъ о. В. С. въ Б. Даруйге, що не можемо Вамъ „Дѣло“ на просте замовленне прислати. Чисопись наша удержуеся лишь точностою предплатчиковъ, а въ найновѣйшѣмъ часѣ скончилось такъ, що коли мы у о. Войнар. въ Ковал. и у о. Петров. въ Москальв. пригадалися о належитѣмъ за р. 1882 то одинъ отнѣвътъ, що мавъ собѣлжыть, а ты не заплатили, то и ты не обовязаны, а другій, що днѣ для кого другого замовлять не для себе. Одинъ поше десятемъ, бо намъ на тѣмъ силаты спускатися годѣ, де треба всѣ нашы выдатки платити готѣвкою.

Курсы львѣвскій въ днѣ 30. л. червня 1883.

ПЛАТИТЬ	ЖАЛОУТЬ
австр. валюты	р. кр. р. кр.
302	305
169	172
302 50	306 50
2. Листы австр. за 100 р.	
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	99 40 100 40
" " " по 4% ав.	89 50 90 50
" " " по 5% ав. период.	97 80 98 80
Банку гал. галиц. 6% ав.	101 70 102 70
Листы дов. гал. рус. банку п. 6%	101
101	102 50
3. Листы дожныи за 100 р.	
Общ. роль. кред. Завод. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	—
4. Облиги за 100 р.	
Индоминаций галиц. 5% м. к.	98 30 99 30
Облиги коммуналь Гал. банку руск. 6%	—
Пожычки кр. въ р. 1873 по 6%	95 — 98 —
101 — 103 —	—
5. Лѣсы мѣста Кракова	
" Станиславова	17 50 19 50
22 — 24 —	—
6. Монеты.	
Дукаты голландскій	5 55 5 55
цѣсарскій	5 58 5 58
Наполеондоръ	9 45 9 45
Пѣвнперіял	9 78 9 78
Рубль російскій сѣбный	1 55 1 55
" павороный	1 15% 1 17%
100 марокъ немецкихъ	58 25 59 —
Серебро	—

Товариство „Просвѣта“

при зближаючихся испытахъ въ школахъ народныхъ, подае до вѣдомости Радѣ школьныхъ, священникѣвъ, катхитѣвъ, учителей и родичѣвъ, що книжки зъ накладу товариства, призвольны Радюю школьною на преміи для учениковъ, крассно оправленіи, можна набути въ канцелярии товариства, улица скарбѣвска ч. 2. по слѣдуючій цѣнѣ:

Перекотиполе	20 кр.
Ластѣвка	22
Добре роби добре буде	19
Розказы про силы природы	22
Оповѣданя о житю св. Бориса и Гѣлѣа	22
Повѣстки для дѣтей	27
Сестра	17
Байка	24
У пропасть дорога ховзка	30
Зоря	24
Молитвенникъ народный	30
Исторія Руси Ч. I.	20
Исторія Руси Ч. II.	25
Исторія Руси Ч. III.	30
Паша, душа въ господарствѣ	37
О користномъ житю неужитковъ	24
Де-що про здоровье	22
Жите св. Кирила и Методія.	24

Всякы замовленя высылають ся скоро и точно.